

Nové Bratrské Listy

*Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského,
který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde.*

(Marek 16,6)

z obsahu:

kázání – Co je půst

studie – Třetího dne vstal z mrtvých

z dějin – Bartoloměj Justin

unitas fratrum – Naše společné poklady

zprávy ze seniorátu

obsah

kázání

Co je půst (*J. Halama*) 3

biblické a teologické studie

Třetího dne vstal z mrtvých 5

(*P. Pokorný*)

dějiny

Bartoloměj Justin (*J. Just*) 9

unitas fratrum

Naše společné poklady 5

Bohoslužby 11

náš seniorát

Díky sestře Haně 15

Turnov - Vánoce Na Sboře (*oh*) 19

Sestra Hana Kudibalová 20

Den české misijní provincie 22

(*Milena Kelly, Jan Hrudka*)

Jarní Rovensko (*M. Jaluška*) 24

Informace ze Sen. výboru (*oh*) 25

Co je a není paliativní péče 26

(*Jan Hrudka*)

Práce sester

Pozvánka na setkání sester

Ochránovského seniorátu (*LB*)

Nové Bratrské Listy

26. ročník (2024)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: halama@etf.cuni.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milé čtenářky a čtenáři,

otevíváme nový ročník NBL a začínáme druhé čtvrtstoletí existence našeho časopisu. Blížíme se zase k Velikonocům a jejich radostná zvěst je nám i všem lidem letos obzvlášť potřeba, protože to, co produkuje kolem sebe a mezi sebou my lidé, je čirá hrůza.

Tedy, to platí, pokud posloucháme a čteme zprávy z domova i ze světa. Jak si jistě všimnete, ani zdaleka to neplatí, když se obrátíme k biblické zvěsti, a dokonce ani když se podíváme do dějin Jednoty, na naše dědictví, a také na práci v našich sborech.

Pán Bůh konal a koná své dílo i uprostřed těch nejhorších časů, které my lidé dokážeme vytvořit.

Říkal jsem si, že je po všem, že už se nedá nic dělat, píše žalmista (Ž 31), ale pak konstatuje, že ho Bůh vyslyšel a pomohl mu. A nám pomáhá, když si můžeme číst jeho svědectví o Boží dobrotě. A podobně nám může pomoci svědectví našich bratří a sester o blízkých i vzdálených zkušenostech víry, o důvodech k radosti i vděčnosti. Žalmista si zřejmě říkal, že pro něj už to neplatí - a ejhle.

A tak vám přeji pokoj a radost nad čtením o zvěsti velikonoc, o málo známém bratrském knězi, který zemřel právě před 450 lety, i o setkáních a radostech, odehrávajících se v našich sborech.

váš Jindřich Halama

Děkujeme za podporu pro náš časopis.

Číslo účtu 2900700247/2010

kázání

Co je půst?

Což to je půst, který si přeji? Den, kdy se člověk pokořuje, kdy hlavu sklání jako rákos, žíni obléká a popelem si podestylá? Dá se toto nazvat postem, dnem, v němž má Hospodin zalíbení?

Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít?

Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi?

Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva.

(Iz 58,5-7)

Neděle postního období obrací naši pozornost k velikonočním, které jsou vyvrcholením a koncem postního období. Ale celé období přípravy k velikonočním je půst – oč tu vlastně jde? Omezit jídlo a pití, nebo přímo hladovět? Tradičně býval postním dnem pátek, někdy úterý a pátek, nesmělo se jíst maso a další tučné pokrmy. Z jakého důvodu? Aby se člověk trochu odpoutal od své tělesnosti? Od svých potřeb a svých žádostí? – Tak to bývá často chápáno, a konec konců, je na tom něco pravdy. Ale právě o tom mluví prorok Izajáš tady v 58. kapitole – a odmítá to. Jestli vám jde o toto, říká, tak jste vedle. Hospodinu je to jedno, jestli držíte hladovku a smutek. Tím nic nespravíte.

Izraelci měli stanoveny dny, kdy se držel půst, nejedlo maso, nepily určité nápoje (víno) – bylo to znamení, jak svou zbožnost lidé berou vážně. (Je to zákon pro muslimy – od rána do soumraku nejíst celý ramadán). Ale zároveň to byl způsob, jak svou zbožnost dát najevo a vylepšit si svědomí – něco zbožného jsem vykonal. A proti tomu Izajáš vystupuje. Copak má pro Hospodina cenu, když se člověk zdrží jídla, když si odřekne to či ono, dělá si nepohodlí? Jestli jde jen o soukromé cvičení, je to zbytečné, říká prorok. Je to samoučelné, možná i pokrytecké. Vzdát se jen tak pro nic za nic trochy svého pohodlí, abych se udělal zbožnější a potom si to vynahradil? Víme, že to Ježíš ostře vyčítal farizeům (Lk 18 – postím se dvakrát za týden).

Tím, že se člověk cvičí v sebeovládání, potlačuje své chutě, omezuje potřeby, může sice jakéhosi efektu dosáhnout, ale určitě tím nezmenší svou hříšnost a nezíská nějakou zásluhu. A to byl problém s postem v Izraeli – mysleli si, že se to Bohu musí líbit. Vždyť je to pro něj! Jenomže to je myšlení, které má kořeny v pohanství – a vůbec ne v bibli. Bůh, který nás bude mít rád za to, co mu předvedeme – to není bible, ale pověra. Jenomže je to v nás, kdysi farizeové, pak mniši, ale v církvi vůbec, i v reformaci a po ní, se půst praktikoval jako asketická disciplína – odříkat si.

Jenomže pravý půst – říká prorok – je zříct se něčeho ne kvůli sobě, ale kvůli druhému. Prokázat sebezapřením a omezením své spotřeby, řečeno moderně, svou lásku, ne sebeovládání. Zaměřit se přitom na ty nejpotřebnější: hladové, bez přístřeší, bez oděvu, utiskované, pronásledované... sebeodříkání není chybou, ale nesmí se konat pro vlastní uspokojení, nemá to být exhibice naší kvality. Smysl má odříkání jako skutek lásky, jako čin pomáhající druhým.

On o postech mluví i apoštol Pavel (2 K 6,5 – v kralickém znění), ale zjevně má na mysli skutečnost, že hladověl nedobrovolně (proto má ČEP „v hladovění“). Měl nedostatek při své službě zvěstovatele. Snášel nedostatek, aby mohl zvěstovat evangelium.

Ježíš půst neodmítl, jak víme, jenom odmítá pokrytectví, předvádění, jak je člověk zbožný. Dává naopak v kázání na hoře rady, jak se postít a čteme nejednou o postech v církvi, spojených s modlitbami. Jenomže jakmile se z nich stane prostředek k jakési větší svatosti, jsme tam, kde byli Izraelité za Izajáše.

Umět si něco odříct, umět se ovládat, uskromnit se a nedopřát si všeho, co by se nám nabízelo, se dnes, v době zuřícího konzumu, zdá potřebnější než kdy dříve. Je dobré ukázat, že pro nás mají větší cenu jiné věci než spotřební zboží, než dobré jídlo a pití. Ale nesmí to být jen prázdné gesto, jako u těch farizeů. Jestli pro nás má něco větší cenu, tak co to je? Co je pro Hospodina vzácné? To je prorokova otázka.

A odpověď? Abys nezavíral oči před tím, co potřebuje tvůj bližní. Abys nechtěl být zbožný a čistý sám pro sebe a možná před lidmi, ale abys všechno to, bez čeho se můžeš obejít, co si můžeš odříct, nešukdlil a neskládal tam, kde mol a rez, a dneska hlavně inflace, kazí. Abys to uměl použít pro někoho, kdo to možná zoufale potřebuje. Abys na cestě za zbožným obřadem neminul zraněného (jako v tom podobenství o milosrdném samaritánovi).

Doba postní je dobou přípravy k velikonočům, dobou, kdy si připomínáme Ježíšovu oběť za nás. On dal kvůli nám svůj vlastní život. A tím, že jsme to poznali a uvěřili, nás povolal do služby evangelia – máme zvěstovat, že nás Bůh má takto nekonečně rád.

Zvěstovat to slovy, určitě kázáním, ale mnohé dobré slovo, které potěší a podpoří naději v nejrůznějších situacích, je stejně důležité. A především zvěstovat způsobem života. Například postem – tedy skromností, ve které nám zůstane něco prostředků, času i pozornosti pro naše bližní, k tomu, abychom viděli jejich nouzi a hledali, jak můžeme rozumně pomoci.

Právě to letošní postní období pro nás může být časem, kdy se víc než dosud zamyslíme nad tím, co všechno máme a nemáme, co potřebujeme a co vlastně můžeme postrádat. Já to s bolestí vnímám na rovině evropských jednání o pomoci Ukrajině. Samozřejmě jí budeme pomáhat, ale nesmí nám to ubrat pohodlí, aby nám něco nepodražilo, abychom nepřišli o zisky. Někdo by řekl, že to je k pláči, já se spíš vztekám, ale to není řešení.

Co je pravý půst před Hospodinem? Citlivě vnímat, jestli někdo mezi námi nebo vedle nás nepotřebuje pomoc, kterou, třeba s určitým sebezapřením, můžeme poskytnout. Opakuji apoštolova slova – království Boží není pokrm a nápoj, ale spravedlnost, pokoj a radost v Duchu svatém. A takový půst má zaslíbení.

Prorok tímto zaslíbením končí své slovo: *Těhdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva.*

To je nádherná představa! A cesta k tomuto zaslíbení je celkem jednoduchá: méně se zabývat tím, co nemáme a co potřebujeme sami, a zaměřit se na to, čím můžeme pomoci druhým. To je ten správný půst. Půst, který si Hospodin přeje a který má zaslíbení. Amen.

(Jindřich Halama)

biblické a teologické studie

K tématu velikonoc dnes přinášíme oddíl výkladu vyznání víry z knížky Petra Pokorného: Apoštolské vyznání. Výklad nejstarších křesťanských věroučných textů. (MLÝN 1994)

Třetího dne vstal z mrtvých

Třetí den – podle Písma

Třetí den je v biblické tradici den, kdy jedná Bůh. Třetího dne dochází k rozuzlení historie s obětováním Izáka (Gn 22,4.11-13), třetího dne sestupuje Bůh na horu Sinaj (Ex 19,11), třetí den byl vzkříšen Lazar (J 11,29). Již ve staré formuli víry se v 1K 15,4 mluví o tom, že Kristus byl vzkříšen třetího dne podle Písem. Tehdy asi mysleli na místo z proroka Ozeáše, podle něhož lidé očekávali, že třetího dne Hospodin zachrání svůj lid (Oz 6,2). Je to sice citát vyhledaný podle rabínské slovníkové metody, která nedbá na souvislost, protože prorok na tom místě varuje před vnějším spoléháním na to, že Bůh třetího dne zasáhne. Jako shrnutí tolikrát doložených představ o třetím dni však bylo možno odkazem na tento verš obecně naznačit, že se naplnila biblická očekávání.

Výroky o třetím dni mají především tuto hodnotící funkci a historicky lze jen povědět, že chvíle, kdy první Ježíšovi stoupenci poznali, že jejich učitel je živ a otvírá

všem novou nadějí, nastala velmi brzy po jeho ukřižování. Výroky o Ježíšově vzkříšení nemůžeme proto vysvětlit jako pověst, protože pověsti se ustalují po desetiletí. Dále můžeme povědět, že k prvním Kristovým zjevením došlo první den po sobotě, tedy v naši neděli (Mk 16,1). Převážně teologické funkci údaje o třech dnech odpovídá i kolísání bližší definice toho, co to vlastně „třetí den“ je. Židé počítali i započaté dny, takže tomu, kde čteme o třetím dni (např. 1K 15,4), musíme rozumět jako „po dvou dnech“, jak je tomu v Oz 6,2. Jinde, v převážně řeckém prostředí, formulovali křesťanští autoři výroky o tom, že Kristus vstane „po třech dnech“ (Mk 8,31 aj.).

„Podle Písma“, doslova „podle Písem“, znamená již v 1K 15,4, že se tak stalo v souladu s biblickým očekáváním (se Starým zákonem), že to, co tehdy čekali, se stalo skutečností. „Podle Písem“ naznačuje společná témata celé křesťanské Bible, Starého i Nového zákona. Ve formulaci víry z 1K 15,3-5 mysleli při „zemřel za nás podle Písem“ na Oz 6,2. Starozákonní místo, na němž by se, byť jen v náznaku, mluvilo o zástupném utrpení Mesiáše i o jeho vzkříšení třetího dne, neexistuje. Později začali frázi „podle Písem“ vztahovat na celé velikonoční dění a myslet při tom na Iz 53,4 jako na předpověď zástupného utrpení a Iz 53,11n jako na náznak očekávaného vzkříšení (i když bez zmínky o třetím dni). Nejde tedy o to, že teprve Bibli by bylo velikonoční dění potvrzeno. Ve vztahu k židům šlo spíše o navazovací bod křesťanského zvěstování a v pozdějším životě církve o upozornění na neopominutelné místo, která má Bible (Starý zákon) v jejím životě.

Vstal z mrtvých

V nejstarších formulích se mluvilo o tom, že Ježíš byl vzkříšen (1L 15,4; Mk 16,6 aj.), nebo přímo o tom, že ho vzkřísil Bůh (1K 15,15; 1Pt 1,21), aby bylo zřejmé, že nejde o nějaké heroistické sebeoživení – o fakířský výkon mimořádného jedince – nebo o obdobu neosobního koloběhu přírody, který byl základem naděje v některých tehdejších náboženských proudech. V Apoštolském i Nicejském vyznání je tato skutečnost vyjádřena již ve výroku o třech dnech.

Ježíšovo zmrtvýchvstání – naděje pro všechny

Hned zkraje musíme připomenout, že slova „vstal z mrtvých“ neznamenají návrat do tohoto časoprostorového života., jakousi radikálně novou možnost resuscitace. Pojem vzkříšení či zmrtvýchvstání byl v době a prostředí Ježíšově spojen s očekáváním nového věku, tedy s představou, že celé dějiny jakožto „tento svět“ spějí ke svému konci, kdy Bůh bude soudit lidi. Po tomto konci stvoří Bůh nový věk, do něhož vejdou spravedliví a v němž se naplní všechno to, co odpovídá Boží dobré vůli. Tak to zaznívá v takzvané apokalyptické literatuře tehdejší doby, která má své počátky už v době biblické, například v knize proroctví Danielova, kde o vzkříšení na konci věků čteme v kapitole 12 (v. 2).

Tato očekávání sdíleli také farizeové, kteří byli tehdy nejlivnějším reformním

hnutím v Izraeli. Vidíme, že naděje vzkříšení byla spojena s několika dobově podmíněnými představami, byl to vlastně obraz, metafora, ale byla to nenahraditelná metafora, kterou pozdější koncepce naděje nedovedly plně nahradit. Vzkříšení či zmrtvýchvstání na konci věků bylo totiž na jedné straně v apokalyptických představách vyústěním dějin, ale současně i osobní nadějí. Všichni lidé budou vzkříšeni a uvidí vítězství Boží pravdy a spravedlnosti. Nejde jen o osobní blaženost, ale o osobní podíl na konci, cíli dějin. Pro některé bude vzkříšení, podle tehdejších židovských představ, součástí jejich soudu, který na ně dolehne, pro jiné bude skutečnou nadějí.

Šlo o představu, která hluboce integrovala dva póly lidské naděje: (a) touhu po spasení, touhu nebýt jen nástrojem, nebýt zapomenut a nalézt své trvalé místo (-naděje, kterou potlačoval leninský komunismus) a (b) touhu po tom zasvětit vlastní život práci, která má budoucnost a smysl, která slouží širšímu celku, jehož se jedinec ve své individualitě stává nezaměnitelnou součástí – společenství, pro které lze žít i přinášet oběti (- naděje, kterou podceňují křesťanské skupiny vycházející z osobní zbožnosti a duchovních zážitků). V představě o vzkříšení a novém věku najdeme oba tyto prvky, i když tam nejsou rozvinuty programově a nalézáme je jen při rozvažování (reflexi) celku.

Na pozadí této naděje vyjádřili první křesťané událost, kterou zprvu nedovedli popsat lidskými slovy, a která se odrazila především v určitém entuziasmu, v nadšení, jaké mohlo jejich okolí dokonce pokládat za něco podobného opilosti (Sk 2,13). Velikonoční zkušenost potom zřejmě vyjadřovali na různých místech různým způsobem: Ježíš je věčně platná moudrost, nebo : Je to ten, který přijde jako Syn člověka. Velmi brzy se však významné skupiny Ježíšových žáků a stoupců, kteří po popravě svého učitele učinili podobnou zkušenost, shodli na tom, že nejvhodnějším způsobem k jejímu vyjádření je zvěst o tom, že Ježíše vzkřísil Bůh, tj. že Ježíš už prošel Božím soudem a vstoupil do nového věku. Apokalyptickou představu, která očekávala všeobecné vzkříšení na konci věků, museli pod tlakem událostí transformovat a vytvořit tak pro novou skutečnost, s níž se setkali, nové jazykové znamení. Vzkříšení již nastalo (změna budoucího času v minulý), zatím však jen v jednom člověku (změna množného čísla v jednotné), a to v Ježíši Kristu (změna obecného označení v konkrétní jméno). To je základ vši naděje.

Tak první křesťané vyjádřili, že velikonoční událost není jen šťastným koncem Ježíšova osobního příběhu, ale má zásadní dosah pro naději všech lidí. Ježíš otevřel cestu do nového věku. Ten, který stoloval s hříšníky a přijímal je, je jediný, o němž víme, že prošel Božím soudem, aniž by musel prodělat proměnu. Je to tedy ten, podle něhož lze určit, co má před Bohem nadějí. A protože celým životem zvěstoval a zpřítomňoval Boží milosrdenství, znamená jeho vzkříšení naději skutečně pro všechny. To je, jak jsme naznačili již dříve, základní podoba zástupnosti – to je smysl nejstarších výroků víry o Kristově vzkříšení a zmrtvýchvstání i základ radostného zvolání, jímž křesťané při bohoslužbách stvrzovali, že Ježíš je jejich Pánem.

Kristovo zmrtvýchvstání jako událost nového druhu

Naznačili jsme již, že základem velikonoční zvěsti byla zkušenost, kterou učinili první křesťané a kterou později popsali jako setkání se vzkříšeným Ježíšem. Poznali při ní, že Ježíš je živ, že je živ novým způsobem života a že jim dává na tomto světě poslání být jeho svědky. Všichni tito svědkové patřili k první generaci křesťanů, z níž mnozí znali Ježíše z jeho pozemského života. Mohli tedy potvrdit jeho totožnost. Nešlo tu jen o vnější totožnost, ale o totožnost v jednání, ve vztahu k lidem. Podle Lk 24,30n se projevila při společném stolování, když vzkříšený lámal chléb. Tuto událost zpřítomňuje každé křesťanské slavení eucharistie (večeře Páně), ale je založena na prvotním, době pozemského Ježíše blízkém apoštolském svědectví.

To všechno znamená, že celý Ježíšův příběh byl zjevením Boha. Nejde tady o zázrak v tom smyslu, že by tu Bůh porušil řády dané světu, ale o událost, při které došlo k odhalení dosud skrytého, ale stále platného vztahu mezi lidským životem a Bohem (2K 4,3-6). Bůh lidský život soudí, proměňuje, znovu tvoří a zahrnuje do svého společenství. Teprve na Kristu, který prošel Božím soudem zcela totožný sám se sebou, neproměněn (nemusel projít „očistcem“, řečeno s křesťanským učením, které se začalo formovat od 3. století), se tento základní rys Božího „charakteru“ plně zjevil.

Byl přijal do slávy, čteme jako vyvrcholení Kristova příběhu v 1Tm 3,16. „Sláva“ znamená v hebrejštině tíhu, závažnost a prakticky označuje blízkost Boží – oblast bezprostřední komunikace s Bohem (např. Ex 1,28). Kristovým zmrtvýchvstáním se odhaluje, jak je lidský život určen nejen svým pohybem v čase – od narození k smrti – ale i tím, že jako celek ohraničený narozením a smrtí může z Boží moci být konfrontován se svým cílem a směřovat ke středu, k slávě Boží. Zmrtvýchvstání je tento obrat v pohybu života, který je „novým stvořením“, darem, na jehož přijetí se máme celým životem připravovat. Křesťané to brzy vyjádřili tím, že mluvili o Kristu jako o tom, který otevřel tuto cestu k „slávě“. Jako spoludědicové Kristovi se přes současná utrpení stáváme podílníky Boží slávy (Ř 8,11-17, srov. Fp 3,21). Kristovo vzkříšení je tak zjevením Boha jako toho, který křísí mrtvé (2K 1,9, srov. Sk 26,8) a současně zjevením cesty k Bohu, k jeho „slávě“ (J 1,14,18).

Mohlo by se zdát, že výklad zmrtvýchvstání jako „zjevení“ podceňuje vzkříšení jako událost. to však nikdo nepopírá. Šlo o jedinečnou událost, která se týká konkrétní osoby – Ježíše Nazaretského, jde však o to, že tato událost otevřela poznání nejhlubšího rysu Boží existence jako existence otevřené k člověku i v jeho odcizení, hříchu. Je-li posláním člověka společenství s Bohem, musí k tomu dojít vědomě, tedy poznáním. Je to však poznání, které je spojeno se zkušeností, poznání, k němuž se nedospěje poučováním ale jen prostřednictvím události a „setkáním“.

Víra a vzkříšení

Neexistují žádní svědkové události, kterou první křesťané nazvali vzkříšení. Teprve druhotně, v apokryfním evangeliu Petrově se líčí, jak celá setnina římského vojska viděla Ježíše vystupovat z hrobu. V Bibli se mluví jen o zjeveních vzkříšeného Ježíše – o setkáních se Vzkříšeným. Vzkříšení samo je podle toho z hlediska našeho vnímání nezachytitelné, ne „nefotografovatelné“, říkal český biblista Josef B. Souček. Není dokonce ani jeho nezaujatých svědků. A jestliže přesto vznik zvěsti o vzkříšení nemůžeme dostatečně vyložit jako mýtus, sugesci a podobně, nemůžeme než opakovat, že jde o událost nového druhu, která přesahuje náš prostor, v němž platí zákon příčiny a následku.

Nelze povědět, že víra prvních křesťanů by byla důsledkem toho, co viděli, protože svá setkání se vzkříšeným Kristem dovedli popsat právě jen jako zrod vlastní víry, jako pověření od vzkříšeného Pána. Nelze však ani povědět, že setkání s Kristem bylo důsledkem jejich víry, protože k podstatě jejich svědectví patří to, že při setkání s Kristem došlo k proměně jejich dřívějších postojů a nálad. Nelze ani povědět, že Kristovo zmrtyvýchvstání se ve zrodu víry vyčerpává, protože výrok „Vstal z mrtvých“ zřetelně odkazuje k mimosubjektivnímu základu víry.

Musíme znovu opakovat, co jsme uvedli při výkladu o víře: Jen víra poznává, že to, o čem vydává svědectví a k čemu se vztahuje, má na věřícím nezávislý základ. Skutečnost, že Bůh vzkřísil Ježíše Krista z mrtvých, a víry, která ji dosvědčuje, jsou jedním děním, je to součást „nového stvoření“ (srov. Ga 6,15), které je bližší Stvořiteli, nežli dosavadní odcizený (hříšný) svět.

dějiny

Bartoloměj Justin († 1574)

Ve staré jednotě bratrské bylo nemálo duchovních, kteří nestihli dozrát ve zkušební osobnosti, protože je příliš brzo Pán Bůh „vychvátil“ z tohoto světa. V bratrském Nekrologiu, které památku na služebníky jednoty uchovávalo pro příští generace, pisatel u takových osob někdy poznamenal „divní Boží soudové“, čímž vyjádřil určité nepochopení z „předčasného“ odchodu služebníka, ale i respekt z Božího jednání. U Bartoloměje Justina, jehož postava jistě stojí za to, abychom si ji zde připomněli,

autor Nekrologia sice nic takového nenapsal, ale nelze se zbavit dojmu, že tomu tak být mohlo, i přes to málo informací, které o Justinovi máme.

Patřil bezpochyby k nadanějším mládencům, když se jej bratrští biskupové rozhodli v roce 1561 vyslat na studia do Vitemberku, kam odešel spolu s Petrem Cephasem z Turnova. Odkud pocházel Justin, nevíme, ale vzhledem k místům, kde působil, se narodil pravděpodobně na Moravě. Na studiích zřejmě prospíval dobře, podle toho, jak je dokázal později zúročit (i autor zmíněného Nekrologia o něm poznamenal: „učený muž to byl“). Další jistá zpráva se váže až k roku 1568, kdy byl v Přerově ordinován k jáhenskému úřadu. To sice vzbuzuje dojem, že jeho „kariérní postup“ nebyl nijak závratně rychlý, ale i mnohem známější Jan Blahoslav se stal jáhnem až deset let poté, co zahájil svá studia na zahraničních školách.

Nejpozději po jáhenské ordinaci se Justin dostal do Uherského Brodu, kde byl jeho mentorem bratrský kněz Zachariáš Litomyšlský. Justin zde spolu s jáhnem či knězem Janem Gersonem, kterého známe z jeho pozdějšího působení v Dačicích, přeložil větší část druhé knihy homiletické příručky dánského evangelického teologa a kazatele Nielse Hemmingsena (1513–1600), v českém překladu nazvané Umění kazatelské. Hemmingsen, který je po vzoru svého učitele Melanchthona nazýván „praeceptorem Dánska“, podobně jako většina tehdejších evropských autorů psal svá hlavní díla latinsky – v jazyce přístupném všem, kteří získali víc než jen základní vzdělání. Nelze to tedy chápat jako doklad nějakých zvláštních kontaktů mezi českými zeměmi a Dánskem. Justin si mohl knihu přivést z Vitemberku, protože tam také byla v letech 1559 a 1562 vytištěna.

Justin ke svému překladatelskému dílu přistupoval s pokorou a skromností, jak o něm sám, ovšem zcela podle dobových konvencí poznamenal: „na mnohých místech [...] nemalí jsou nedostatkové“. Zároveň vyjádřil přání, aby mohlo být „bližším našim k největšímu užitku“. Nakolik se to vyplnilo, není jisté. Nevíme ani, zda Justin přeložil i první díl uvedené příručky. Sluší poznamenat, že ve stejném roce, z něhož pochází Justinův překlad (1571) a který dnes známe jen z jednoho rukopisu chovaného v Národní knihovně České republiky, dokončil Jan Blahoslav podobně zaměřený spis, Vady kazatelů. Ten vychází důsledně z domácí tradice a oplývá pro Blahoslava charakteristickým vtípem, optimismem a vychovatelským zaujetím: i zcela průměrný a neškolený kazatel, jakých v jednotě evidentně nebylo málo (odkud odjinud mohl Blahoslav čerpat četné příklady pro svůj spis), se vlastní příčinlivostí může „vypracovat“.

Brzy po dokončení překladu odešel Justin na své další působiště do Třebíče, kde se v roce 1572 stal pomocníkem Jana Eneáše, ale z přítomnosti tohoto všestranně vzdělaného kněze, který zde vedl vyhlášenou bratrskou školu, se dlouho netěšil. Onemocněl a po převezení do Kralic nad Oslavou dne 17. března 1574 (tedy právě před 450 lety) zemřel. Byl pochován v tamním kostelíku sv. Martina, kde se dochovala Justinova malá a prostá, avšak dnes již téměř nečitelná náhrobní deska, umís-

těná při rekonstrukci kostela v 50. letech 20. století na jeho vnitřní zeď. Spočívá tam vedle tří jiných náhrobků bratrských kněží jako jedinečná památka na časy, kdy se Kralice staly útočištěm bratrské tiskárny, z níž vyšel první kompletní překlad bible do češtiny, pořízený na základě původních jazyků.

Jiří Just

unitas fratrum

Naše společné poklady

Kapitola 6

Bohoslužba

Oslavujte jednomyslně našeho Boha.

Pojetí bohoslužby v Unitas fratrum

*Pěj haleluja Pánu vstříc, pěj celou duší svou
a zvyšuj Boha víc a víc vždy písni radostnou.*

*On z milosti tvé hříchy smyl, bys Otce, Syna, Ducha ctíl
a jednou v světle věčnosti jej chválil s radostí.*

(EZ 773,1 - píseň z obnovené Jednoty bratrské)

Tato kapitola se věnuje bohoslužbám ve světové Jednotě. Bohoslužba je centrem našeho života jako společenství víry, spojuje praxi a modlitbu, zpěv a kázání, naslouchání slovům písem svatých a vyznávání víry, vyznávání hříchů a přijetí ujištění o odpuštění, sdílení našich radostí i starostí a účast na darech chleba a vína, podílení se na Kristově poslání a vyslání do světa s jeho požehnáním. Bohoslužba spojuje lidi s Bohem i lidi navzájem. Bohoslužba je spojujícím poutem ve světové Jednotě i s křesťany kdekoli jinde. Přesto je bohoslužba vždy zvláštní podle jazyka, kultury a místních zvláštností. Proto se podoba bohoslužeb UF mezi jednotlivými provinciemi značně liší.

Na začátku této kapitoly chceme nabídnout pracovní definici bohoslužeb Jednoty, k vašemu zvážení. To by mělo pomoci, abychom pochopili některé charakteris-

tické rysy bohoslužeb Jednoty, včetně jejich biblické inspirace a historického vývoje. Dozvíte se také něco o řadě zvláštních forem bohoslužeb v Jednotě, které patří k „pokladům“ naší tradice.

6.1 K definici bohoslužeb Jednoty

Obecně řečeno je bohoslužba aktivita vyjadřující oddanost Bohu. Původní řecké slovo *proskyneō* znamená sklánět se, jako výraz úcty a chvály. Jiné důležité slovo je *leiturgia*, z něž je utvořeno slovo liturgie, vlastně veřejná služba. A protože je to slovo složené z řeckých slov *laos* a *ergon*, tedy lid a dílo, je liturgie doslova dílem lidí. Podstatou křesťanské bohoslužby je, že věřící se společně scházejí, aby vyjádřili svou oddanost Bohu. Jako věřící lidé to činíme, protože Bůh se dotkl našich životů a pozval nás k účasti na svém království.

Církevní řád UF obsahuje k bohoslužbě tyto dva odstavce:

Jednota bratrská zdělila z minulosti bohatou tradici sborové bohoslužby se zpěvem písní, liturgiemi, rituály a zachováváním církevního roku. Rozpoznává však, že formy bohoslužby nejsou cílem samy o sobě, ale prostředky k cíli, to jest k oslavě Boha v Ježíši Kristu a obnovenému oddání se jeho službě. (COUF §667)

Dalším principem Jednoty bratrské je, že při všech bohoslužbách by sbor měl mít aktivní úlohu. Liturgická praxe Jednoty bratrské proto není neměnná, ale je otevřena změnám, aby mohla co nejlépe sloužit potřebám církve. (COUF §668)

Tyto odstavce vyjadřují několik důležitých myšlenek. To první, Jednota bratrská má bohatou a jedinečnou tradici bohoslužeb. Druhé, účelem těchto liturgických tradic je oslavování Krista. Třetí, podstatnou součástí bohoslužby je aktivní účast členů sboru. A konečně – bohoslužebná praxe se může měnit, je-li to potřebné, aby bohoslužba byla srozumitelná a důležitá pro životy lidí.

Na základě těchto principů zkusme promyslet následující pracovní definici bohoslužeb Jednoty. Bohoslužby Jednoty jsou:

– soustředěny na přítomnost Kristovu a vzdávání chvály Bohu Otci v moci Ducha svatého;

- scházením se ve společenství sester a bratří;
- řízeny ustanovenými služebníky, obvykle ordinovanými ženami a muži;
- nasloucháním Božimu slovu a sycením u Kristova stolu;
- oslavováním evangelia hudbou a zpěvem v rodném jazyce;
- proměňováním našich životů skrze vztah k Bohu a ke druhým;
- posilněním k úkolu každodenním životem sloužit Kristovu poslání ve světě.

Tato definice ponechává prostor pro širokou paletu bohoslužebných stylů a zkušeností, zvláště ve vztahu ke kulturní a teologické různosti naší celosvětové církve. Zároveň postihuje tato definice některé charakteristické rysy bohoslužby Jednoty po celém světě. Obzvláště důraz na společenství, na prostotu a na hudbu. To jsou

duchovní dary, které jsou pro naši tradici zvláště důležité a užitečné, aby nám pomohly rozlišit, které vlivy na utváření bohoslužeb jsou užitečné a které zavádějící.

Důraz na společenství

Jednota věří, že Ježíš je přítomen všude, kde se lidé shromažďují v jeho jménu (Mt 18,20). Společenství bratří a sester v Kristu je základem bohoslužeb. Osobní zbožnost a modlitba jsou sice důležité, ale srdcem života sboru je společenství bohoslužebné. Čtení, kázání a vyučování Písma (1Tm 4,13), zpívání žalmů a písní (Ef 5,19), modlitby a lámání chleba (Sk 2,42), povzbuzování se k lásce a dobrým skutkům (Žd 10,24-25). Pro bohoslužby Jednoty je podstatné, aby byli účastníci aktivně zapojeni, obzvláště ve zpěvu a modlitbách, a aby tu byly prvky posilující vzájemnost mezi lidmi: čas pozdravů, sdílení radostí a starostí, pozdravení pokoje, ale i společenství u kávy po bohoslužbách. Jsme-li spolu v křesťanské lásce, je to účinným svědectvím světu, že jsme opravdu Ježíšovými učedníky (J 13,35).

Důraz na prostotu

Obecně řečeno, styl bohoslužeb Jednoty je prostý a přímý. Přemýšlíme-li, jak má vypadat dobrá bohoslužba, máme sklon držet se pravidla ať je to jednoduché, soustředěné na to důležité, ať do nikoho nezavádí a nemate nějakou složitost. Ježíš v kázání na hoře říká jasně, že pravdivost zbožných úkonů jako jsou modlitba či půst, nezáleží na vnější podobě, ale na pokoře a upřímnosti srdce (Mt 6,5-18). Proč Jednota zvolila tento přístup, můžeme poznat z našich dějin. Sestry a bratři v kunvaldském společenství zdůrazňovali biblickou prostotu, proti bohoslužebné praxi středověkého katolicismu s jeho složitými ceremoniemi, monstrancemi, procesím, kadidlem, svatými ostatky, obrazy, rouchy, oltáři a svátků svatých, přitom všechno latinsky, takže prostý lid nerozuměl.

Pro sbor Jednoty v Ochranově bylo zprvu obvyklé účastnit se bohoslužeb v místním luterském sboru, pro zbytek týdne však si vytvořili jiné formy bohoslužby, kratší a prostší, jako setkávání ke zpěvu písní, modlitbám a čtení Písma. Prostota bohoslužeb byla důležitá i pro misionáře, kteří ani neměli prostředky a nástroje, aby slavili na misijních polích složité obřady.

Důraz na prostotu však neznamená, že se bohoslužby mohou připravovat jen zběžně a povrchně. Jasná struktura a pravidelnost jsou důležité prvky pro dobré prožití bohoslužeb. Jsou-li součástí bohoslužeb nějaké mimořádné duchovní dary, mají být zařazeny do struktury bohoslužeb tak, aby to nenarušovalo pokoj ve sboru (1K 14,33). Stejně i pravidelné prvky, jako čtení Písma, zpívání písní, formy modliteb a slavení večere Páně mají mít svůj řád. Z toho důvodu mnohé provincie Jednoty mají ustanovený řád bohoslužeb, zahrnující i užití liturgických modliteb. V některých provinciích mají zvláštní knihy litaní, v jiných je sbírka liturgických modliteb zařazena do zpěvníku. Obvykle jde o litanie složené z citátů z Písma a písní, a je dlouholetou zkušeností, že jejich užívání pomáhá přímostí a jasností bohoslužeb.

Důraz na hudbu

Mnoho z těch, kdo nepatří k Jednotě a navštíví její bohoslužby, je překvapeno hudbou. Ať je to v Surinamu nebo Tanzánii, Labradoru nebo v Jižní Africe, Jednota je proslulá láskou ke zpěvu a tím, že má krásnou církevní hudbu. Je to jistě jeden z „pokladů“ naší tradice, jehož inspirací je bible. Žalmy nás vyzývají mnohokrát ke chválení Boha zpěvem i hudbou, nejvíce snad Ž 150,3-4: „Chvalte ho zvukem polnice, chvalte ho harfou a citarou, chvalte ho bubnem a tancem, chvalte ho strunami a flétnou“.

V čase první církve byli věřící vyzváni: „zpívejte společně žalmy, chvalo zpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce“ (Ef 5,19). A apoštol Pavel vyjádřil naději, že členové církve budou oslavovat Boha „jednou myslí a jedním hlasem“ (Ř 15,6). Jednota byla ve svém chápání zpěvu a hudby v církvi ovlivněna těmito oddíly. Zpěv a hudba jsou pro ni vnějším výrazem vnitřní zkušenosti víry a zároveň výrazem jednoty v této víře.

Důležitost zpěvu pro Jednotu dokazuje skutečnost, že jako první církev vůbec vydala Jednota zpěvník, již roku 1501 (*to je tradiční omyl, který sdíleli mnozí, zpěvník 1501 má sice mnoho bratrských písní, ale byl zřejmě utrakvistického původu – red*). Jednota byla mimořádně plodná v produkci duchovních písní. Hrabě Zinzendorf údajně napsal přes dva tisíce písňových slok. Pro bratrské misionáře bylo důležité překládat bratrské písně do domorodých jazyků, aby se lidé mohli účastnit zpěvu. Některé písně z naší tradice byly přeloženy do všech velkých jazyků, takže když se sejdou členové Jednoty z celého světa, mohou zpívat stejné písně.

Jinou důležitou tradicí v Jednotě jsou trubačské soubory. Existují v Evropě, Americe, Africe i jinde. Trubky a pozouny byly podle bible užívány ke svolávání lidí (Nu 10,2) a předpokládalo se, že oznámí i příchod Páně a vzkříšení z mrtvých (1Te 4,16; 1K 15,52). Trubači mnohde ohlašují začátek bohoslužeb a slouží i jako doprovod ke zpěvu mimo kostely. Jsou tradičně součástí novoročních půlnočních bohoslužeb nebo velikonočních bohoslužeb při východu slunce. V dnešní hudbě však jsou užívány i nové nástroje, jako bubny, elektrické kytary apod.

V Jednotě existuje mnoho typů písní a stylů hudby, nejen mezi kontinenty a zeměmi, ale uvnitř jednotlivých provincií a dokonce i uvnitř sboru. Zčásti to je dáno růzností kulturního zakotvení lidí, ale odráží se v tom i diskuse, jaká by dnes měla být hudba v Jednotě. Někde se vedou diskuse o „tradičních“ a „současných“ bohoslužbách, jinde se mluví o tradičních a charismatických prvcích. Někde různé styly existují spolu a dokonce se mísí, někde tyto rozdíly vytvářejí napětí a konflikt.

Snad bude užitečné, když poukážeme na proces, kterým se utvářela hudba Jednoty, mluvit o hudbě „misionářské“ a „současné domorodé“. Misionáři na všech místech a za všech časů stáli vždy před výzvou, jak spojit hudbu, která byla důležitá pro ně, s lidmi v misijních oblastech. Evropští misionáři přinesli v 18. století německé chorály a dechové orchestry na velmi rozdílná místa, jako severní Amerika a jižní

Afrika. V 19. století přinesli britští misionáři anglické duchovní písně do Karibiku. Americké probuzenecké písně se dostaly v 19. a 20. století do střední Ameriky a písně z amerických křesťanských radiostanic se ozývají dnes stejně v Tanzánii jako v Čechách. To všechno můžeme pokládat za „misionářskou hudbu“, která má vliv na místní hudební styl, vytváří styly nové a vede k velké rozmanitosti hudby v Jednotě bratrské, jak ji známe dnes. Tato rozmanitost je v bohoslužbách požehnáním, pokud je ve službě duchovních darů obecenství, spoluúčasti a prostoty.

(dokončení příště)

náš seniorát

Díky sestře Haně

Na konci roku 2023 skončilo po bezmála půl století povolání sestry Hany Jaluškové, presbyterky Unitas fratrum, ve sboru v Rovensku pod Troskami. Za ta léta se

díky ní v Rovensku událo mnoho věcí. Sestra Hana vždy znovu a znovu obhajovala existenci tohoto malého sboru a umožnila mu růst, po krizích devadesátých let dovedla sbor do společenství Ochránovského seniorátu při Českobratrské církvi evangelické, s radostí udržovala vztahy s okolními evangelickými sbory i s jinými provinciemi Obnovené Jednoty bratrské, zejména s tou Evropskou kontinentální a Britskou. Shromáždila kolem sebe děti a mladé lidi, které vysílala na tábory do Bělče nad Orlicí i na zkušenou do Německa. Motivovala své bližní k dobré práci, svou funkci vždy vykonávala s velikou vnitřní svobodou a po svém.

A věci se pořád dějí. Svědčí o tom i tato koláž vzpomínek a pozdravů od sedmi lidí z různých koutů církve i světa. Všichni na ni stále myslí, mají radost z její přítomnosti, rádi s ní hovoří osobně i po telefonu, strachují se

o její zdraví a s úlevou od ní přijímají pozdravy. A ona, nyní již jako emeritní farářka, dál přebývá v sídle sboru, je k zastizení na stále stejném telefonním čísle. Je mezi lidmi a pro ně, jak dal a dává Ten, který tvoří mnoho z mála a ze starého nově.

Všichni vzdávají své díky Haně a za Hanu.

Vděčné pisatelky a pisatelé jsou tu trochu zastřeni, to aby mohla co nejsilněji působit samotná slova. Adresátka je jistě snadno odhalí – a třeba bude mít o to větší radost, jako když si člověk vybalí vánoční dárek z papíru.

J. B.

Pro každého člověka je důležité někam patřit, mít někde kořeny. Toto se tvoří již v dětství. Kdo v dětství nezapustí kořínky, bloudí světem jako tulák. Naše paní farářka Hana a její evangelická fara byla a je jedním ze středobodů našeho malého městečka. Vlastně ani nedovedu spočítat, kolik to je roků. Mně to připadá, že tu naše Hana je od jaktěživa. Hančinými rukama prošly celé generace dětí, z kterých jsou dnes již dospělí lidé, ale všichni vzpomínají na otevřenou náruč paní farářky. Vzpomínají na divadélka, malování, čtení, hraní, ale hlavně na vlídné slovo a klid, který na faře našli. Všechny naše děti díky tomu u nás v Rovensku zakořenily. A i když je život zanesl třeba někam daleko do světa, budou vědět, kde je jejich domov.

L. B.

Sestra kazatelka Hanka Jalušková nás ve své obětavé duchovní službě propojila napříč sbory a rodinami. Nejednou jsem se svojí maminkou a tetou zažila po bohoslužbách vlídnou pohostinnost mezi rovenskými sestrami. Tyto chvílky popovídání na Hančině faře nás hřály a povzbudily. Oceňovaly jsme, jak se věnovala v odpoledních kroužcích rovenským dětem. Vždyť v tom pokoji jsou všude obrázky a výrobky dětí. To svědčí, jak jim nenásilně dokázala sdělit poselství evangelia.

Byla to sestra Hanka, na kterou jsem se asi před více než deseti lety obrátila s dotazem, zda by mi neporadila s vyhledáním ubytování pro skupinku starších sester a manželských párů z německého sboru Jednoty bratrské ve Zwickau. Sestry a bratři chtěli věnovat několik dní nejen turistice, ale těšili se, že navštíví naše sbory v Rovensku pod Troskami a Turnově. Hanka mi, jako vždy, ochotně vyšla vstříc a vyjedнала termín v apartmánech na okraji obce Rovensko. Vždyť se sestrou Gundulou Vorreyer se znala ze společných setkání partnerských ochranovských sborů. Prožili jsme na faře společnou bohoslužbu s neodmyslitelnými rozhovory při čaji, oživené vtipem a elánem sestry Gunduly.

V průběhu dalších let jsme se s mojí maminkou a sestrou na pozvání Hanky dvakrát připojily k zájezdu rovenského sboru do Drážďan. Jsme vděčny za tuto příležitost, kdy jsme mohly osobně a blíže poznat tamější sbor. Za nějaký čas se objevila příležitost, kdy na tradiční slavnosti na Kalichu mezi trubači účinkovala i rodina sestry Amrie Fink z drážďanského sboru, a moje maminka jim poskytla ubytování. Takto přirozeně Hanka navozuje příležitosti ke vzájemnému sdílení.

Za to vše jí zůstávám vděčná.

E. K.

Do Rovenska jsem poprvé přijela v létě 1981. Konal se tam pobyt pro mládež. Já jsem v té době už chodila do práce, v Jednotě jsem byla nová, a tak jsem se přijela podívat alespoň na víkend. První, co mě doslova uchvátilo, byla starobylost budovy. Mám ráda staré domy. Nevím, kdo ze čtenářů ještě pamatuje patrové suché WC na zadní straně domu, spojené elegantní „trubkou“ zhotovenou ze čtyř prken. Záhy bylo nahrazeno fádním splachovacím, což celkem chápu, ale zajímalo by mě, jestli nějaký skanzen uchovává podobný skvost.

Ale přestanu odbočovat od tématu.

V tom starém domě bylo všechno útulné, Hanka nás všechny zvala i do svého bytu, nenechávala si žádnou rezervu.

A tak to bylo vždycky – dalo by se to shrnout: otevřené dveře, otevřené srdce.

Za Hankou můžete přijít kdykoli s jakoukoli starostí a nikdy nebudete odmítnuti.

Celý život obětavě pracovala v Rovensku. Velmi často musela čelit výtkám, že se tam nic neděje, že její práce není nikde vidět a podobně.

Že ale nejméně pro tři generace dětí u obce zde fungovala jako zázemí a někdy i „nizkoprahové“ centrum, že má respekt v obci i u lidí, kteří nejsou z církve, to není samozřejmé.

To je problém malých sborů, že i trpělivá práce přináší plody velmi pomalu. I přes mnohé těžkosti sbor v Rovensku fungovat nepřestal, překonal mnohé ztráty a vždycky našel sílu k další cestě.

A Hanka, i když je v posledních letech sužována mnoha chorobami, zůstává stále bezpečným přístavem pro všechny, kteří potřebují vyslechnout, povzbudit, potěšit a slyšet Boží slovo.

A. K.

Je štěstí, když se ve sboru zrovna sejde více mladých lidí, aby mohli spolu vytvořit mládež. A je ještě větším štěstím, když si rozumí tak, že spolu jezdí i o prázdninách na týden na kola a pěší výlety. Třešničkou na dortu pak byla možnost jezdit do Rovenska pod Troskami.

Léta jezdila pražská mládež vždy v létě na týden do Rovenska, na faru k Hance Jaluškové. Kromě krásné krajiny to byla pohostinnost a otevřenost místní farářky, která nám umožňovala prožít letní pohodu a společenství. Hanka se na týden stávala i součástí naší skupiny a při společném stolování či v soukromém rozhovoru rozdávala dobrou náladu a pochopení pro každého z nás. Pokud bych ale měla podtrhnout jeden povahový rys Hanky, kterého si nejvíce vážím, tak bych jmenovala „velkorysost“. Nechala nás velkoryse uskutečňovat všelijaké telecí nápady, získávat zkušenosti s vařením, apod. A díky tomu nám umožnila prožít mnoho hezkých chvil a zakusit svobodu, kterou potřebuje každý člověk, mládež obzvláště.

F. L.

Když jsme si ještě bez výrazné nadsázky mohli říkat mládež, přijížděli jsme rok co rok v létě na týden do Rovenska „na prázdniny“. Na Rovenské faře jsme měli základnu pro pěší a cyklistické výlety do širokého okolí. První rok ve čtyřech, každý další rok nás přijelo víc a víc. Obsadili jsme faru, ustlali si, kde se dalo, Hance přerovnali celou kuchyň, obsadili celý průjezd koly a botami, modlitebnu přestavěli na kinosál...

A Hanka? Se zájmem, ale přitom v naprostém klidu, pozorovala ten cvrkot. Trpělivě a s laskavostí sobě vlastní nám ukazovala, kde co najdeme, a přidávala, co nám chybělo. Ještě nám tu a tam něco napekla či navařila nebo přinesla. Říkali jsme tomu pobytu „Týden v Ráji“, a tento název byl po všech stránkách naplněn.

K. M.

K Hance jsem chodila více než třicet let hrát a zpívat. Někdy sama a často i s šikovnými rovenskými dětmi, které na faře dostaly příležitost předvést, co umí. Děti tam chodily velice rády, nejen ty rovenské, ale i moje. Na kroužek, na besídky i slavnosti nebo jen tak na návštěvu. Pro ně byla Hanka prostě „paní Jalušková“ a dodnes, i když už jsou velké, vyslovují její jméno s opravdovou úctou a láskou.

Hanka je mojí velkou přítelkyní. Vždycky se zajímala o život můj i mé rodiny, stejně jako o osudy všech, kteří se k ní přišli vypovídat. A že jich bylo. Vždy vyslechla a povzbudila, a já někdy měla špatné svědomí, že na ní své problémy příliš hrnu, že ji zatěžuji a dávala si závazky, že při příští návštěvě budu pozitivní a nebudu si na nic stěžovat. Což se ale většinou nedařilo. Jsem ji vděčná i za to, že mě v pravou chvíli dokázala nasměrovat a povzbudit k dálkovému studiu na vysoké škole, i když už jsem nebyla ve studentském věku a jako samoživitelka se starala o tři děti. Její myšlenka mě v první chvíli poněkud šokovala, byla jsem si jistá, že taková výzva není pro mě a že to v žádném případě nezvládnou. Hanka mě však neustále přesvědčovala o opaku. Věřila mi, a já to nakonec i s její podporou a pomocí zvládla. Za vše moc děkuji, Haničko!

D. D.

Sestra Jalušková se mne po mém příchodu do sboru ujala s péčí téměř mateřskou. Provedla mne všemi kroky, nutnými k přijetí křtu, trpělivě odpovídala na mé otázky, rozptýlovala mé pochybnosti a posilovala mou víru. Ve sboru vždy vytvářela vřelou a přívětivou atmosféru, což ostatně činí dodnes i z pozice emeritní farářky. Za vše, co pro mne osobně a pro náš sbor vykonala a stále koná, jí patří můj velký dík.

Turnov

Advent a Vánoce Na Sboře:

Do adventního času jsme vstoupili v první adventní neděli koncertem dua Romana Dostála a Slávka Klecandra. Jde o zakládající a stálé členy skupiny Oboroh. Za 35 let jejich muzikantské spolupráce vznikla spousta písní s duchovní tematikou, včetně Klecandrem ojediněle zhudebněných starozákonních žalmů. Vedle toho také skupina vydala album pašijních písní a mnoho adventních skladeb, v některých případech také upravených známých klasických chorálů, například Jiřího Tránovského. Koncert měl skvělou hudební a také meditativní atmosféru.

Pravidelnou součástí Adventu bývá vánoční besídka dětí. Je výsadou mládeže (nebo chcete-li dorostu), že připraví divadelní hru pro celé shromáždění. Tentokrát

spojili své síly dospělí, mládež i loutky, používané při dětských bohoslužbách i v průběhu roku. Byla sehrána vánoční hra „Jak to všechno začalo“ z dílny místního kazatele, jejíž součástí jsou i autorské vánoční písně. Mládež se s velkou zručností chopila loutek (jedná se o „javajky“, loutky vedené ze spodu) a oslovila nás Vánočním příběhem. Poté se představily mnohé děti svojí básničkou nebo zpívanou či hranou koledou. Věříme, že dospělí i děti si z této slavnosti odnášeli radostný zážitek. Děti si také odnesly malý vánoční balíček, který na ně pod stroměčkem čekal.

Půlnoc Na Sboře je setkání, které o Štědrém večeru pravidelně konáme od počátku působení našeho sboru na novém místě. Vynucená pauza byla pouze v době

covidu. Setkání nemá podobu bohoslužby, ale spíše ztišení, zamyšlení a zpěvu. Je také určeno předně pro návštěvníky mimo náš sbor. Přesto několik členů sboru pravidelně přichází, ačkoliv druhý den vždy ráno je slavnostní vánoční bohoslužba. Tak tomu bylo i o letošních Vánocích. Sešlo se celkem 55 účastníků.

Sestra Anna Kudibalová († 1. 12. 2023)

Anička. Tak ti nejbližší, sestry a bratři, oslovovali sestru Annu Kudibalovou. Byla to naše Anička. Když jsme my vstoupili do období světel Adventu, ona vstoupila do světla svého Stvořitele a Pána. Zesnula v pátek 1. prosince ve věku 95 let a rozloučili jsme se s ní v pátek 8. prosince v naší kapli Na Sboře. Nad přirozeným smutkem nad odchodem naší sestry převážila vděčnost. V ohlédnutí za jejím životem byl použit biblický příběh o Marii a Martě. V jejím životě se sbíhaly oba způsoby víry. Na jedné straně, jako tichá a pracovitá „Marta“ pomáhala, kde bylo třeba. Sloužila druhým, v rodině i ve sboru, ale nepožadovala ocenění. To vycházelo z jejího přesvědčení, že kristovská víra je také služba. Na druhé straně byla i naslouchající „Marie“. Čtenářka Bible i Hesel a modlitebnice. Jako dlouholetá členka Rady starších byla také hotova posloužit čteným kázáním, když kazatel nebyl k dispozici. Sestra Anička byla charakterizována svojí vděčností. Nikdy jsme ji neslyšeli stěžovat si. Naopak. Vždy vyjadřovala vděčnost. Za každý nový den, za samozřejmé maličkosti, za ty, kteří ji obklopovali, a také za svůj sbor. Věděla o Božím dobrodiní a s vděčností a díky ho přijímala. Však o tom také svědčí její vlastní životopis, který sepsala po vzoru našich „ochranovských“ předků.

Moje cesta k víře a do Jednoty Bratrské

Já jsem vyrůstala v chudé katolické rodině, ještě se třemi sourozenci. Ten pátý se narodil, když mně bylo už 18 roků. Rodiče se o náboženství moc nestarali, protože otec měl jiné zájmy a maminka chodila do práce a v sobotu a v neděli vždy uklízela, prala, žehlila a spravovala, abychom šli v pondělí do školy čisti. Oba rodiče měli hodně starostí, aby nás uživil.

My děti jsme chodily na katolické náboženství a v neděli do kostela. Bohoslužbám v kostele jsem však nikdy nerozuměla, nic mi to nedávalo, protože jsem nechápala smysl toho všeho. Ani ve škole v náboženství mě výuka moc nezajímala. Bylo to hlavně učení o svatých a o obřadech a bylo znát, že je to jen lidské učení, bez Ducha

Svatého. Ale v koutku duše jsem cítila a věřila, že Bůh je. Pozorovala jsem však, že nás děti učí, abychom byli pravdiví, poctiví, čestní a slušní, ale mnozí lidé kolem nás že se chovají právě opačně. Že někteří lžou a jiní že jsou sprostí a neslušní. A to mě trápilo. Trápilo mě, že ani já neumím být taková, jak mě učí a jaká bych být chtěla.

V dospívání se moje nespokojenost se sebou i s mým okolím ještě zvyšovala. V duši se objevovaly palčivé otázky, jak vlastně má člověk na tom světě žít a co je pravda. Jednoho dne padl můj zrak na menší silnější knížku v naší knihovně, s nápisem Biblií svatá. (Z té knížky jsme nikdy doma nečetli). Sáhla jsem po ní s nadějí, že tam bych mohla najít odpověď na všechno, co mi bylo v životě nejasné a co mě trápilo. Neměla jsem však nikoho, kdo by mi o Písmu sv. něco pověděl a poradil, jak a kde číst. Začala jsem tedy od začátku. Několik kapitol jsem přečetla, ale zdálo se mi to tak nesrozumitelné, že jsem Biblii zase zklamaně odložila. Já jsem vždycky ráda a hodně četla, ale jak jsem později poznala, byl to většinou samý brak, všelijaké hloupé romány, nic pořádného se mi do rukou nedostalo. Jen jedna knížka na mě učinila hluboký dojem. Četla jsem ji, když mi bylo 14 let a byly to „Věčně zpívají lesy“. K té knize jsem se v životě mockrát vracela. Jiráskova, Němcovou, Světlou a další naše význačné spisovatele jsem četla až ve 20 letech.

Když mi bylo 18 let, pracovala jsem v Liberci. V té době jsem se seznámila s Pepou Hlubočkem a chodili jsme spolu. Vedli jsme všelijaké debaty, také o Bohu, a on mi jednou řekl: „Víš to, že ty jsi vlastně pohanka?“ Myslel tím, že nechodím do kostela a o Boží věci se vůbec nestarám. A Pán Bůh mě v té chvíli osvětlil a já jsem v duchu pokorně vyznala, ano Pane, on má pravdu, já žiji jako pohanka, bez Boha, ve všelijakých hříších. Pepa mi také rád vypravoval o své sestře Bětušce a o její víře a lásce k Bohu a k Pánu Ježíši.

Za čas mě s ní také seznámil. Bětušku jsem si ihned zamilovala. Ona byla první člověk, který odpovídal mým představám o tom, jaký má člověk být. Měla krásnou čistou duši, i krásnou tvář. A byla celým srdcem oddána Bohu a Jeho věcem. Bětuška, očištěné Boží dítě, plné nebeského jasu. O své lásce k Bohu a ke svému Spasiteli uměla Bětuška svědčit a zvat lidi k Němu. Vyprávěla mi také o své cestě k víře a do Jednoty Bratrské. Půjčovala mně knížky, z nichž nejvíce na mě zapůsobila kniha od pana faráře Glose „Marie Škopánová“ a i ostatní jeho spisy. Bětuška mě také zavedla sem do Turnovského sboru, kde se mi velice líbilo a seznámila mě s mnoha milými a báječnými lidmi, bratřími a sestrami ze sboru.

Velkou útěchou mně bývalo Boží slovo a též hodně útěchy se mi dostávalo od milých sester Pepičky a Amálky, které se za mě modlily a všelijak jinak mně pomáhaly. Jejich láska, upřímné přátelství mě vždycky podpíralo. Božím slovu jsem věřila, ono mi pomáhalo a sílilo v dobách služby mé těžce nemocné tchýni. Bez Božího slova a jeho pomoci bych byla nedokázala v té službě setrvat až dokonce. Avšak ten zlý (nepřítel Boží i lidský) mě nenechával na pokoji. Často se mě snažil strhnout z té Boží cesty, což se mu dost dařilo. A já jsem mnohokrát s pláčem své hříchy Bohu

i lidem vyznávala a zase ze svých pádů povstávala. Cítila jsem vždy, že mě Pán odpouští a znovu přijímá a zase poskytuje možnost nového začátku.

Mnoho a mnohokrát jsem dostávala odpověď na své problémy v kázáních pana faráře Glose. Mnohokrát jsem odcházela z modlitebny s tím vědomím, že to bylo kázání speciálně pro mě. Byla jsem za to vděčná Bohu i panu faráři. Ale stále jsem ještě nebyla celá odevzdaná Pánu Ježíši. Muselo přijít ještě další velké zklamání a moje selhání. A když jsem tak stála nad navždy rozbitými lidskými sny a nadějemi a nad svým pokořeným já, ubohá a zlomená, tu se mi začala zjevovat velikost Boží lásky k nám bídným lidem a jeho nekonečná trpělivost s každou nevěrnou duší. V té chvíli jsem byla přemožena láskou věčného Boha, který je tak věrný, že ani nejčernější hříchy jej od člověka neodrazí. Konečně jsem pochopila nesmírnou cenu oběti Pána Ježíše Krista a teprve nyní jsem celé svoje srdce odevzdala. Cítila jsem, že mi je odpuštěno, což naplnilo moje srdce velikým štěstím.

Miluji Pána Ježíše a jsem mu z celého srdce vděčná za tu milost, se kterou se mnou jednal, že mi toho tolik odpustil a velice se z toho raduji, že se i za mě obětoval a že mě zachránil od spravedlivého Božího hněvu a trestu. Těším se a jsem mu vděčná, že i pro mě chystá příbytek ve svém věčném království. Děkuji Bohu Otci, že nám svého milého Syna dal, aby se stal naším Spasitelem a že skrze něho nás přivedl zase k sobě. Obdivuji také všechno moudré a krásné Boží stvoření – přírodu, nebe, slunce, měsíc, hvězdy – úrodnou půdu, která nás všechny živí. Těž vzduch a všechno, co potřebujeme k našemu životu. Tolik nádhery je kolem nás, která vypravuje o slávě našeho Nebeského Otce. Tolik nezasloužených darů denně přijímáme a já se ze všech raduji a těším a děkuji za všechna jeho milosrdenství.

Děkuji, že často vyslychal moje prosby, zvláště za moji těžce nemocnou matku, když jsem prosila, aby neměla bolesti a musím volat sláva a čest našemu všemohoucímu Bohu! Mám ráda náš sbor a velice toužím a prosím Pána, aby nás všechny naplnil Duchem svatým, zmocnil si nás ke službě Jemu a našim bližním, abychom uměli svědčit o spasení, které v něm máme a o jeho velké lásce k nám. A nakonec pokorně vyznávám, že nejsem hodna té milosti, které se mi od Pána dostalo!

Anna Kudíbalová

Den České misijní provincie Unitas fratrum

Ochranovského seniorátu

(Železný Brod – 2. března 2024)

Program letošního dne ČMP zahájil kazatel železnobrodského sboru, Mgr. Jan Hrudka, odkazem k Žalmu 13 a řečnickou otázkou „Přizná se Bůh znovu k nám a kostely budou prskat ve švech?“ Pokračoval energickým tónem „Nevadí, že nás nejsou tři tisíce, ale že jen třicet ... Kolik lidí čeká, že sbor skončí ... majetek se rozprodá ... zmizí tlak na mladé pokolení ...“ Jeho slova jsem si nestačila přesně poznamenat, ale vlila mi do žil odhodlání a hrdost na odkaz Jednoty.

Proto jsem uvítala i téma přednášky vědeckého pracovníka Historického ústavu Akademie věd, doktora Jiřího Justa, „Bratr Řehoř a počátky Jednoty bratrské“. Ve dni, kdy na založení Jednoty vzpomínají sbory rozestě po celé zeměkouli, jsme se dozvěděli nově zjištěná fakta o výjimečně schopném muži, který pospojoval osoby nespokojené s utrakvistickou církví, ač ve velmi úzkém vztahu s Janem Rokycanou. Jednal s panstvem ve východních Čechách, vyzýval k příchodu do Kunvaldu. Byl velice aktivní, radikální v odsuzování hříchu, označen dokonce za Patrona Jednoty. Povzbuzující také je, že bádání o počátcích Jednoty není uzavřeno a můžeme se dočkat mnoha dalších inspirativních informací.

Setkání se zúčastnili tři vážení hosté z Ochranova: bratr Andreas Herrmann, hovořící česky, a také Friedrich a Erdmuth Waasovi.

Dalším bodem programu bylo slavnostní ustavení nového Seniorátního výboru sestrou Janou Šarounovou, členkou synodní rady.

Členy seniorátního výboru jsou Ondřej Halama (senior, Turnov), Jan Hrudka (náměstek seniora, Železný Brod), Hana Friede (seniorátní kurátorka, Železný Brod) a Jana Nejmanová (náměstkyně seniorátní kurátorky, Potštejn).

Po obědě rozdělil Ondřej Halama všech asi padesát účastníků na čtyři skupiny debatující více než hodinu o motivech a způsobech misie. Zástupci každé skupiny sdělili celému shromáždění témata svých debat. Závěr: máme v každém člověku vidět Krista; mnozí, zejména zdravotníci, žijí s Bohem, aniž by to věděli.

Velký dík sestřám a bratrům železnobrodského sboru za velmi příjemné prostředí a chutné pohoštění, které obětavě poskytli.

Milena Kelly, Praha-Malešice

Zamyšlení nade dnem misijní provincie v Železném Brodě

V sobotu 2. března se konal každoroční den misijní provincie, tentokrát ve sboru v Železném Brodě. S přednáškou o bratru Řehořovi a počátcích Jednoty bratrské vystoupil dr. Jiří Just, po bohatém obědě proběhlo ustanovení nového Seniorátního výboru členkou Synodní rady ČCE sestrou Janou Šarounovou a během odpoledne jsme se už věnovali rozhovorům ve skupinách na téma motivů a způsobů naší osobní misie.

Den to byl bohatý a poměrně náročný, ale za železnobrodský sbor musím říci, že nás potěšilo množství kladných až nadšených ohlasů. O motivech a způsobech naší osobní misie jsme se dozvěděli, že není zas takový problém přiznat se ke Kristu a k víře a k církvi (zejména oproti dřívějším dobám), ale zřejmě nejtěžší je misie ve vlastní rodině. Autor těchto řádků často přemýšlí nad tím, proč, když sám na misii ve své rodině vyrostl, ale jednak se říká, že doma není nikdo prorokem, a pak se podobně často setkává s tím, že nerozumí-li se misii vedením někoho do „kostela“, pak se jí nerozumí vůbec. Misie je však naštěstí mnohem bohatší a rozmanitější a není jen o tom někam chodit.

S čím se autor těchto řádků také hodně setkával ještě v pozdním dětství a rané dospělosti, byla odrazující vážnost církve. Kdysi byl dokonce rozpor mezi vzděláním a zábavou. Jakože církev byla chápána především coby vzdělávací instituce, nikoli jako zábavní podnik. Vážnost církve asi odrazuje, otázkou je, jestli je církev skutečně tak vážná, jak se o ní traduje. Církev je přísná, náročná, dbalá na vzdělání a jistou zbožnost, ale stejně tak, jak je v určitém období vážné úplně všechno (a nikdo se ničemu nesměje), snese tuto vážnost i církev. V církvi, potažmo naší osobní misii, je však především prostor pro těžké životní situace. Křesťanství je dáno pohřbívat, hledat slova útěchy. Víra a křesťanství se může ptát proč, i s tím, že mnohdy nedostane odpověď, ale také protože ji většinou dostane.

Starý problém nejen misie, ale celého křesťanství je to, že máme obsah, a často dost bohatý, ale nemáme pro něj vhodnou formu. Možná je to proto, že se nad formou nikdy nepřemýšlelo a obsah buď byl nebo nebyl. Tj. křesťanství a víra buď byla nebo nebyla. A poslouchat museli všichni, ať chtěli nebo nechtěli, ať tomu rozuměli nebo ne. Není však špatné se v našich motivech a způsobech naší osobní misie opřít o původce Krista a s ním jde všechno líp. Koneckonců začít při našem vlastním šíření křesťanství samotným Kristem nemusí být marné v tom, že na to nejsem sám. A nebýt na něco sám, zejména ve způsobech naší osobní misie, vůbec není k zahození. A k tomu nám dopomáhej i sám Bůh Otec, Syn i Duch svatý.

Jan Hrudka

Jarní Rovensko

Rovenský sbor žije od začátku ledna trochu jinak. Povolání sestry Hany Jaluškové skončilo (jak se o tom píše na jiném místě v tomto čísle Nových bratrských listů) a sbor přijal jako svého administrátora bratra Ondřeje Halamu. Jemu i turnovskému sboru děkujeme již nyní za mnohé, především za důvěru a velmi reálnou podporu. Ve staršovstvu panuje shoda na tom, že do období administrace vstupujeme jako do pestrého období zkoušení věcí – hlavně společné a dobrovolné práce. Dáme vědět...

A prozatím píšeme, co se bude dít teď na jaře, dá-li Bůh.

Na Bílou sobotu (30. března) u nás od 17.00 vystoupí básník, prozaik a hybatel kultury Petr Borkovec. Svým autorským čtením naváže na básničku Marii Iljašenko, která u nás na Bílou sobotu vystoupila loni, a byli bychom rádi, kdyby se z těchto bělosobotních poetických intervencí stala tradice. V tom velkém příběhu, který nás nese, a který si opakujeme v Krédu, je sobota dnem neviditelné práce spásy. Den zámlky, kdy se v tichu dějí veliké věci. Ježíš „sestoupil do pekel“, ad inferos, do těch nejhlubších míst světa i lidské duše, včetně té naší. Dobrý den na promyšlení, co jsme my lidé zač a co v té duši je, než přistoupíme k prázdnému hrobu.

To promýšlení může mít i podobu Borkovcovy básně, již jsme dali na plakát:
*Slámka si řekla pro sebe,
že není slámka, že je slepýš křehký.
Slyšel to slepýš křehký a pomyslel si,
že není slepýš křehký, že je slámka.
Každá věc má něco společného se štěstím! I každé zvíře!*

Na pátek 10. května jsme do sboru pozvali Tomáše Drobíka, který býval farářem ČCE (třeba v Bošíně u Nymburka, nedaleko Ujkovic) a setrvale uvažuje o liturgii. Od 17.00 s ním budeme diskutovat o liturgii, zejména té ochranovské. Vnímáme totiž, že v dnešní době sporů a zařatostí může právě liturgie jakožto slavení před tvářící Boží prostřednictvím stále stejných a přesto pokaždé jinak znějících slov spojovat a zažehnávat alespoň vzájemný strach mezi lidmi, když už nic jiného.

Letos podruhé se v Rovensku připojíme k ekumenické Noci kostelů v pátek 7. června. Výtvarnice a restaurátorka Zuzana Kissová u nás vystaví autorské šperky a využije přitom krásného světla, které je za letních podvečerů k vidění na západním konci modlitebny. Půjde proto především o artefakty s jantarem a dalšími průsvitnými kameny. Na východním konci sálu zazní koncert našeho varhaníka Františka Jaroše a houslisty Vojtěcha Tomáška, to vše pod titulem Světlo v kameni a tam dole tma.

Na všechno srdečně zveme, všechny rádi uvidíme. Podobnější program je k dispozici na webu <https://rovensko.evangelnet.cz>
-mj- (jménem rovenského staršovstva)

INFORMACE ze seniorátního výboru.

Stále ještě máme v paměti neblahé covidové období. Také zákaz, byť krátkodobý, scházet se k bohoslužbám a cestovat mezi sbory. To bylo více než nepříjemné. Jedna praktická zkušenost z této doby nám však slouží dodnes. Naučili jsme se setkávat na různých internetových platformách, kde spolu můžeme hovořit i vidět se navzájem. Těto zkušenosti, nebo chcete-li dovednosti, využíváme dodnes. Najít čas pro osobní setkání sester a bratrů z Potštejna, Prahy, Rovenska, Turnova a Železného Brodu, není snadné. Ale všichni umíme zapnout internet a připojit se k online schůzce. Ty nejzajímavější informace z těchto setkání vám ve zkratce přinášíme.

- Seniorátní výbor připravil program Dne misijní provincie na sobotu 2. března v Železném Brodě. V dalším čísle časopisu najdete přednášku věnovanou výročí úmrtí „zakladatele“ Jednoty bratrské, bratra Řehoře. Děkujeme železnobrodskému sboru za milé přijetí a bohaté a výborné občerstvení.

- Právě při této příležitosti složil nový seniorátní výbor slib před zástupkyní Synodní rady, sestrou Janou Šarounovou.

- Opět jsme projednali a upřesnili kalendář seniorátních akcí na rok 2024.
  - V tomto roce končí povolání kazatelů a kazatelky ve sborech v Jablonci, Potštejně, Turnově a Ujkovicích. Spolupracujeme se sbory v otázkách povolání a zastupování.
  - Bratr Jan Hrudka, konsenior, byl pověřen spoluprací se sbory v oblasti práce s mládeží a dětmi.
  - Do sborů byla zaslána výzva k seniorátním mikroprojektům. Tato podpora, až do výše 20 tisíc korun, je určena na rozvoj a podporu sborového života. Nejde tedy o podporu stavebních prací. Podat žádost může každá právnická osoba v rámci seniorátu. Žádosti jsou přijímány do konce března.
  - Synod Unitas Fratrum v září minulého roku zvýšil odvody do společného fondu Jednoty. Příspěvek naší Misijní provincie se z výše 2050,- USD na 3017,- USD pro další roky.
  - Seniorátní výbor trvale promýšlí pozici naší Misijní provincie v průběhu změn, které se týkají počtu, velikosti a nové struktury seniorátů.
- Děkujeme vám všem, kteří práci České misijní provincie podporujete.
- Za Seniorátní výbor – Radu České misijní provincie Unitas Fratrum

Ondřej Halama

V minulém čísle našeho časopisu jsme přinesli zprávu o listopadovém konventu, s poznámkou o možné „paliativní péči“ o naše sbory. Pokud jste to ani nezaznamenali, nebo prostě přešli, železnobrodský kazatel si dal práci zamyslet se nad tím a podělit se s námi o své přemýšlení. Závěrečná pozvánka je určena prvotně železnobrodským, ale nejen jim.

(red)

Co je a co není paliativní péče

V souvislosti s vírou, křesťanstvím a také životem našich sborů a společenstvím kolem Kristova stolu se pomalu začíná mluvit o tzv. paliativní péči.

Připomeňme, co to je. Paliativní péče (česky útěsná či úlevná péče) je komplexní, aktivní a na kvalitu života orientovaná péče poskytovaná pacientovi, který trpí nevyléčitelnou chorobou v pokročilém nebo konečném stadiu. Cílem paliativní péče je zmírnit bolest a další tělesná a duševní strádání, zachovat pacientovu důstojnost a poskytnout podporu jeho blízkým. Česky řečeno je paliativní péče péčí v posledních chvílích života.

Paliativní péče zároveň dbá o to, aby pacient umíral důstojně, a ne snad bez bolesti a strádání, ale aby byla co nejvíce zmírněna. Paliativní péče pomáhá nejen umírajícím, ale také pozůstalým, rodině a těm, kdo se o umírajícího také starají.

Znamená to tedy, že umírá také víra, křesťanství a naše sbory a společenství kolem Kristova stolu? Tedy že je nás čím dál méně, nikdo nový nepřichází a lidé spíše odcházejí? Právě, že ne. Znamená to jen, že umírá něco, na co jsme byli zvyklí, umírají lidé kolem nás, umírají a odcházejí ti, na nichž naše sbory stály, kteří je budovali, stavěli.

Většinou jde o relativně přirozený proces. Každý z nás musí někdy umřít, někdo dřív, jiný později, někdo přirozeně, jiný tragicky nebo po dlouhé nemoci. O našich sborech a společenstvích kolem Kristova stolu se říká, že stárnou a nikdo nový ani mladý nepřichází, není-li k tomu veden nebo nemá-li k tomu vztah třeba odjinud. Neznamená to však, že by umírala i naše víra a křesťanství. Jen se mění a proměňuje.

O umírání Kristovy církve psal už Jan Amos Komenský. Také věděl ze zkušenosti, o čem píše. Otázkou jen je, proč se tomu tak bránit, když je to takřkajíc normální. Určitě se každý z nás setkal s umíráním, s odchodem blízké osoby. Je to smutné, někdy tragické, často nám zbývají jen oči pro pláč. A trvá i několik let, než se z toho dostaneme. A někdy ta bolest nezміzí nikdy, ani po mnoha letech. Říká se, dokud se nenarodí někdo nový.

A také se říká, že kdo nemá vyřešený vztah se smrtí, nemá vyřešený vztah s křesťanstvím a vírou. Právě křesťanství a víra nás učí, že smrtí život nekončí, ale pokračuje vzkříšením a tím, že se všichni jednou potkáme v nebeském království. Kupodivu tato představa nepůsobí nijak útěšně, vždyť žijeme tady a teď, jsme pevně připoutáni k této zemi, máme na ní ještě tolik úkolů, tak jakýpak konec.

V souvislosti se smrtí se v křesťanství mluví také o vzkříšení. O vzkříšení Krista, jehož vzkřísil z mrtvých a také k životu sám Bůh. A možná to je ta cesta. Že za každým koncem a novým začátkem stojí také Bůh. Boží přítomnost se však nepozná podle plného shromáždění, společenství, podle síly nedělních bohoslužeb, ale právě v té všednosti, v těch běžných věcech každého nového dne. Boží přítomnost se pozná i podle toho, o čem se spolu bavíme, totiž o víře.

K debatám o víře v biblického Boha, o víře v jeho přítomnost, o umírání, ale také vzkříšení, vás všechny upřímně zveme. Nejen při nedělních bohoslužbách vždy od devíti hodin, ale také při biblických hodinách druhý a čtvrtý pátek v měsíci od osmnácti hodin. Ale i při každé příležitosti, kde se sejdou dva neb tři ve jméno našeho Pána, Ježíše Krista.

Jan Hrudka

Práce sester

v Ochranovském seniorátu:

Organizační kroužek sester vás srdečně zve na tradiční shromáždění

Setkání sester Ochranovského seniorátu při ČCE

Místo konání   Ochranovský sbor TURNOV

Termín   sobota 13. dubna 2024
začátek v 10.00 hod

Téma setkání   „Práce vězeňských kaplanů“

Program

Biblické zamyšlení

Přednáška Barbory Železnik o práci vězeňských kaplanů

Diskuse k tématu a rozhovor s vychovatelem z věznice Jeřice

Vyhlášení sbírky

Klára Hofmanová:

Ergoterapie dětí s kombinovaným postižením

Jitka Pernerová:

ukázka z povídek americké biskupky Kay Ward

Srdečně Vás zveme a těšíme se, že prožijeme pěkné společenství.

za přípravný kroužek sester Líba Bernardová